

«Запомніце мяне, якая я ёсць!»

Кожны чалавек мае свае карані, сваю малую радзіму. Для Яўгеніі Іосіфаўны Янішчыц такой з'яўлялася вёска Рудка Пінскага раёна, дзе яна нарадзілася 20 лістапада 1948 года.

Праз некалькі год бацькі пераехалі жыць у Велясніцу. Ціхая беларуская вёска ў глыбі Палесся за сваёй свабодай, прасторавасцю і вялікай гістарычнай памяццю спадарожнічала развіццю таленту і самасвядомасці дзяўчыны. Ужо ў першых паэтычных спрабах яна імкнулася выказаць сваё захапленне жыццём, сваю любоў да роднай зямлі, што дала ёй магчымасць радавацца, любавання гэтым светам. Рудка, Велясніца, Мерчыцы, Парэчча... Гэта не проста вёскі на правым беразе прыгожай ракі з не менш прыгожай назвай – Ясельда. Гэта значна большае. Іх аб'ядноўвае не толькі рака, але і тое, што гэта родныя мясціны, малая радзіма знакамітай паэтэсы Я. Янішчыц.

Першы верш Жэні з'явіўся ў раённай газеце «Полесская правда», потым яна друкавалася ў сталічных выданнях, сярод якіх былі газеты «ЛіМ», «Заря», часопісы «Бярозка», «Малодосць». «Я – беларуская паэтка», – так гаварыла Яўгенія Янішчыц пра сябе і свае

«Гром зімой! Калі яго ніхто не чакае! Гэтаксама нечакана, выклікаўшы здзіўленне, прагучала песня нашай паэтэсы: талент – заўсёды нечаканасць». Нечакана проста пісаліся вершы аб вечным, вялікім, значным, набываючы форму то прысягі, то лірычнай споведзі. У іх паэтэса звяртаецца да малой радзімы – месца свайго нараджэння:

*Прыедзь у край мой ціхі,
Тут продкаў галасы,
Тут белья бусліхі
І мудрыя лясы...*

Клопатам і ўвагай акружалі Я. Янішчыц пісьменнікі і паэты старэйшага пакалення: Анатоль Вялюгін; Пімен Панчанка, Максім Танк, Ніл Гілевіч, Алег Лойка, Мікола Мятліцкі, Генрых Далідовіч... Лірыка паэтэсы была прадстаўлена ўсесаюзнаму чытачу, яе вершы публікавалі ў «Літаратурнай газете», часопісах «Молодая гвардия» і «Дружба народов».

У 1974 годзе выйшаў другі зборнік «Дзень вечаровы», а ў 1978-м ён

Яўгенія ЯНІШЧЫЦ

Ты вучыла мяне сеяць жыта і лён...

Ты вучыла мяне сеяць жыта і лён
І цярплінасці вечнай – уголас не плакаць.
Апынуся калі сярод чорных варон, –
Я памру, ды не буду па-іхняму каркаць.

Вось трывожна вядзерца нясу, як тады,
Як вучыла, нясу. Я нясу, каб суседка
Не сказала, што нават звычайнай вады
Прынясці не ўмею, не заліўшы сукенку.

Цвёрда мною завучан натруджаны крок
Твой, якому павек ужо не саступіцца.
І душа мая чыста, нібы матылёк,
На агонь вылятае, ды агню не баіцца.

Пішаш: «Век мой пражыты. Наперадзе – твой.
За мяне не хвалойся. Я буду здаровай
Да апошняй вясэрняй зары палявой
І грыбочка апошняга ў нашай дуброве».

Мама, сею не жыта я, сею не лён.
Але з лёну і жыта я словы складаю.
І калі углядаюся ў парасткі дзён –
Чую крокі твае. І свае вымяраю.

лым сэрцам як уласныя. Нязменнымі захавала дзясяткі імёнаў: Анэтка, Арцём, Хведар, Ёзас, Раман, Сымон, Паланея, Марыя, Сава... І за кожным імем – характар, лёс. Часам лёс гэты звязаны з падзеямі Вялікай

У кожнай мясцовасці ёсць паэты і пісьменнікі, якімі ганарацца іх нашчадкі. На Палессі такой была Яўгенія Янішчыц. Палессе не забывае сваю слаўную дачку. Яе імя носіць Пінская цэнтральная раённая бібліятэка, адна з вуліц горада Пінска і вёскі Парэчча, Парэцкая базавая школа, дзе вучылася Яўгенія Янішчыц і дзе працуе музей. Яўгеніі Янішчыц паэты прысвяча-

«Полесская правда», 1964 год:

Женя Янищиц из Рудки

Ей еще не исполнилось 16. В Поречской школе, где Женя учится в 9 классе, ее любят одноклассники и преподаватели за открытый, восторженный характер, за то, что она все делает добросовестно, хорошо. ... Она и сейчас благодарна преподавателю литературы Ф.Ф. Цудило, который заронил в ее душу любовь к поэзии, помогал в первых опытах.

В. КОРОТЫШЕВСКИЙ,
председатель литобъединения при газете
«Полесская правда».

Евгения ЯНИЩИЦ

Журавли

Падают с деревьев листья тополиные,
Дремлет за рекою высохший камыш.
Птицы, пролетая, песней журавлиною
Будят где-то эхо и ночную тишь.

А поля нагие смотрят по-осеннему,
Травы порыжевшие никнут до земли.
Погляди, увидишь: в облаках сиреневых
Исчезают точками наши журавли.

И березки осени, грустные и нежные,
Чуть подобны башенкам сказочных светлиц,
Сбросив свое золото на поля безбрежные,
Тихо и задумчиво провожают птиц.

Облака скрываются в синеватой просини,
Не поет за речкой больше соловей.
Звонкую и грустную песню теплой осени
За собой уносят стаи журавлей.

1964 год.

творы пісала на беларускай мове. Менавіта таму зборнік «Снежныя грамніцы», які быў выдадзены, калі яна вучылася на апошнім курсе Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, і адкрываўся вершам «Радзіме». У назве «Снежныя грамніцы» тоіцца тонкае адчуванне цудоўных пераўтварэнняў свету і знойдзеная ёй, Жэняй Янішчыц, гарманічная ўзгодненасць з гэтым незвычайным светам. У дзень «грамніц» зіма сустракаецца з вясной, і здараецца, што ў небе прагрукоча гром. Тое ж пачынае адбывацца ў душы гераіні: яе таямніцы і загадкавыя перазовы імкнучца знайсці выйце і атрымаць другую якасць, другое напачуенне — у вершаваных радках.

быў адзначаны прэміяй Ленінскага камсамола Беларусі. На змесце твораў зборніка пакінулі свой адбітак і два гады разлукі з радзімай, з Палессем, з маці і сынам.

Новае аблічча атрымала муза Яўгеніі Янішчыц у зборніку «Ясельда». Любімай тэмай і тут выступае роднае Палессе. Па-мастацку ўзнавіла Яўгенія Янішчыц у сваёй паэзіі лёсы аднавяскоўцаў, блізкіх, сярод якіх расла ў пасляваенны час, чые гора, пакуты і радасці перажыла чу-

Айчынай вайны.

Свайго сталага майстэрства Я. Янішчыц дасягнула ў кнігах «На берэзе пляча», «Пара любові і жалю», за якую атрымала Дзяржаўную прэмію Беларусі імя Я. Купалы ў 1986 годзе, і «Каліна зімы». Роднасць з вясковым светам і малку блізкім прыродным асяроддзем паэтызуецца ў многіх вершах.

Значнае месца ў творчасці паэтэсы займае лірыка кахання. Яўгенія Янішчыц у сваіх творах была гранічна шчырай, давала волю пацущям, якімі жыла яе душа.

Апошнія гады жыцця Яўгеніі Янішчыц насычаны багатай, разнастайнай дзейнасцю: яна з'яўлялася загадчыкам аддзела паэзіі ў часопісе «Маладосць», актыўна выступала ў перыёдыцы са сваімі творами. У апошняй прыжыццёвай кнізе «У шуме жытняга святла» сабрана лепшае з напісанага за 20 гадоў літаратурнай працы.

Звярталася Яўгенія Янішчыц і да прозы, напісала некалькі змястоўных апавяданняў, сугучных з яе вершаванымі творами пра народнае жыццё. Пэўнае месца ў творчасці паэтэсы займалі пераклады, артыкулы пра паэзію, змястоўныя рэцэнзіі на паэтычныя кнігі. Вершы яе перакладаліся на англійскую, балгарскую, нямецкую, польскую, рускую, украінскую мовы.

юць вершы, у сельскіх бібліятэках і школах ладзяцца конкурсы.

І менавіта ў Год малой радзімы праведзены раённы агляд-конкурс на лепшае тэатралізаванае прадстаўленне вершаў Яўгеніі Янішчыц «На голас музы...». Лепшымі былі прызнаны тэатралізаваныя прадстаўленні вершаў Дамашыцкай, Кашавіцкай, Стыгычаўскай, Парохонскай, Пінкавіцкай, Плешчыцкай, Садоўскай, Валішчанскай сельскіх бібліятэк і Лагішынскай гарпасялковай бібліятэкі. Пераможцам агляду-конкурсу аднаголосьна прызнана Бабрыкоўская сельская бібліятэка, якая прадставіла вершы Яўгеніі Янішчыц «Мама» і «Ты вучыла мяне сеяць жыта і лён». Дыпламам другой ступені адзначана Навадворская сельская бібліятэка за тэатралізацыю верша «Я вас люблю» у выкананні вучаніцы 10 класа Чухаўскай сярэдняй школы Лізаветы Нарывончык. Дыпламам трэцяй ступені ўзнагароджаны аддзел абслугоўвання і інфармацыі цэнтральнай раённай бібліятэкі імя Я. Янішчыц за тэатралізацыю верша «У калыханку сыну».

Алёна АНТАШУК,
дырэктар дзяржаўнай
установы культуры «Пінская
раённая цэнтралізаваная
бібліятэчная сістэма».

Раённае свята паэзіі «Непрыручаная птушка Палесся», прысвечанае 70-годдзю з дня нараджэння паэтэсы Яўгеніі Янішчыц, пачнецца а 10-й гадзіне 20 лістапада ў чытальнай зале цэнтральнай раённай бібліятэкі імя Я. Янішчыц.
У ПРАГРАМЕ:

* кніжна-ілюстрацыйная выстава «Паэтэса палесскага краю»;

* урачыстае адкрыццё свята; літаратурна-музычная кампазіцыя «Спеў душы Яўгеніі Янішчыц».

11.30 – Пераезд у вёску Рудка; ускладанне кветак да мемарыяльнай дошкі на доме, дзе жыла Яўгенія Янішчыц;

13.00 – Літаратурная гасцеўня «Памяць пра палескую ластаўку»;

14.30 – Наведванне літаратурнага музея Я. Янішчыц у Парэцкай базавай школе імя Я. Янішчыц.

Запрашаем усіх жадаючых на мерапрыемства!